

Hankasalmen seurakunta

Talousarvio 2025

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2025–2027

Sisällys

I Yleisperustelut.....	2
Yleiskatsaus.....	4
1.1 Yleinen talouden kehitys	4
1.2 Seurakuntatalouksien talouden kehitys	5
1.3 Seurakunnan toiminnan ja talouden katsaus	8
1.4 Arvio tulevasta kehityksestäL	9
1.5 Seurakunnan painopistealueet vuonna 2025.....	11
1.6 Henkilöstö.....	12
1.7 Talousarvion rakenne	14
1.8 Talousarvion sitovuus	15
II Käyttötalousosa	15
1.1 Hallinto (pl 1)	16
1.2 Seurakunnallinen toiminta (pl 2).....	19
1.3 Hautaustoimi (pl 4)	32
1.4 Kiinteistötoimi (pl 5)	34
1.5. Rahoitustoimi (pl 6)	37
III Tuloslaskelmaosa	39
IV Investointiosa	42
V Rahoitusosa.....	42
VI Hautainhoitorahasto	43

I Yleisperustelut

Kirkkoherran yleiskatsaus seurakunnan tilasta

Hankasalmen seurakunta jatkaa itsenäisenä kirkkohallituksen kesäkuun 2024 päätöksen mukaisesti. Päätös merkitsee kirkkoherran vaalin toteuttamista. Hakuaika päättyi 6.11.2024 ja hakijoita kirkkoherran paikkaan oli 2 henkilöä. Tuomiokapituli käsittelee vaalin kokouksessaan 18.12.2024. Kirkkovaltuusto tekee valintansa vuoden 2025 alkupuolella ja uusi kirkkoherra astuu virkaansa kesän lähestyessä. Seurakunnan itsenäisyys on sekä mahdollisuus että haaste. Harkitulla, hyvällä yhteistyöllä, innostuksella ja yhteiseen tulevaisuuteen puhaltamalla seurakunta kehittyy parhaimmillaan toiminnallisesti vireäksi yhteisöksi, joka kutsuu ihmisiä seurakuntayhteyteen.

Hankasalmella on paljon vahvuuksia. Meillä on osaava ja ammattitaitoinen työyhteisö, innostuneita vapaaehtoisia, paljon yhteistyötä järjestöjen, hyvinvointialueen, hoivakotien, paikallisseurakuntien ja monien muiden tahojen kanssa. Tärkeitä vahvuuksia ovat diakoniatyön hienot resurssit, lähetystyön tukiverkosto, lapsi- ja perhetyön painotus, hyvin hoidetut messut ja kirkolliset toimitukset, musiikkityön moni-ilmeisyys ja emäntäpalveluiden runsaus. Pienessä seurakunnassa korostuu työyhteisö sekä luottamushenkilöiden ja vapaaehtoisten vastuunkantajien välinen mutkaton ja toimiva yhteys. Koska seurakunta on maantieteellisesti laaja, niin eri asuinalueiden palveleminen mahdollisimman tasapuolisesti on haastavaa ja samalla myös aika innostava ja positiivinen tehtävä.

Isoimmat tulevaisuuden haasteet löytyvät kiinteistöjen realisoinnissa, investointisuunnitelman valmistamisessa ja kestäväen talouden toteuttamisessa. Näitä valmisteluja ja tehtävien hoitoa on syytä aloittaa vuoden 2025 aikana ja jatkaa määrätietoisesti seuraavina vuosina. Rohkeutta ja hyvää yhteistyötä tarvitaan toimintaan ja talouteen liittyvissä priorisoinneissa. Samalla on hyvä selvittää yhteistyömahdollisuuksia paikallisten toimijoiden ja naapurisseurakuntien kanssa. Pienten maalaisseurakuntien kesken voi syntyä toimivia ratkaisuja, joilla tasapainotetaan taloutta ja saadaan lisäresurssia lomien, sairauslomien ja virkavapauksien tuuraamiseen. Hankasalmella on jo totuttu tekemään työtä työalojen yli. Tiimityön tekeminen korostuu tulevaisuudessa. Työn jakaminen ja yhteistyö auttavat jaksamaan ja luovat työhyvinvointia.

Eräs haaste on nostettava esiin. Seurakunnan jäsenmäärä on laskenut oikeastaan koko 2000-luvun. Se laskee edelleen ennusteen mukaan noin 100 henkilöä vuodessa. Siksi iso kysymys on se, miten jäsenkato saadaan pysäytettyä ja miten ihmisiä onnistutaan kutsumaan takaisin seurakunnan yhteyteen. Ainakin seurakunnan vetovoimaisuutta pitää kehittää ja parantaa. Seurakunnan toiminnan arvoa ja merkitystä tulee korostaa. Tavoitteeksi voi asettaa sellaisen tietoisuuden lisäämisen, että seurakunnan jäsenyys on palkitsevaa ja merkityksellistä ja että jäsenenä toimimalla itse kukin kantaa myönteistä vastuuta

omasta itsestään, perheestään ja laajemmasta yhteisöstä aina kansainväliseen työhön saakka.

Seurakunnan vahvimpia brändejä ovat laaja-alainen diakoniatyö, vahva lähetystyön ilme ja panostus lapsi- ja perhetyöhön. Myös kirkko, kappeli, seurakuntatalo ja hautausmaat ovat ylpeydenaiheita. Miten näitä nostetaan esiin siten, että ne synnyttävät myönteisen mielikuvan seurakunnasta, joka hyvällä yhteistyöllä rakentaa tulevaisuutta kohti uskoa, toivoa ja rakkautta.

Seurakunnan perustehtävä on kastaa ja opettaa, varustaa ja innostaa jäseniään, huolehtia apua tarvitsevista ja kannustaa lähimmäisyyteen sekä kantaa vastuuta paikallisesta ja kansainvälisestä työstä. Katsokaamme tulevaisuuteen valoisasti, rohkeasti ja luottavaisesti. Oma työni päättyy keväällä, kun uusi kirkkoherra asetetaan virkaan. Olen kokenut työjaksoni Hankasalmella rakentavaksi, ja olen itse saanut ja oppinut paljon. Erityisesti ihailen maalaisseurakunnan aitoa tunneilmastoa ja kykyä antaa positiivista palautetta sekä halua tehdä asioita yhdessä hyvähenkisesti ja sitoutuen. Oletan, että uusi kirkkoherra saa saman hienon tuen, josta itse olen ollut osallisena.

Kiitollisesti Seppo Ojala, vt. kirkkoherra

Yleiskatsaus

1.1 Yleinen talouden kehitys

Kuluvana vuonna talouskasvu on ollut heikkoa. Suomen pankin (13.8.2024) arvion mukaan taantumien pohja on nyt käsillä ja talous virkoaa vähitellen. Lyhyen aikavälin ennusteet ennakoivat vaisua talouskehitystä. Inflaatio on kuluvan vuoden aikana hidastunut laaja-alaisesti ja koronlasku tukee elpymistä. Kuluttajien luottamus talouden kehitykseen on kasvaneesta ostovoimasta huolimatta edelleen haurasta, mikä ennakoii vaatimatonta yksityisen kulutuksen kehitystä. Vienti on pysynyt samantasoisena alkuvuoteen verrattuna ja rakennusala tilanne on edelleen vaikeana. Työmarkkinat ovat heikentyneet selvästi kuluvan vuoden aikana. Työllisyysasteen ennakoitaan talouden elpymässä paranevan vuonna 2025. Julkinen talous pysyy lähivuosina alijäämäisenä ja julkinen velkasuhde kasvaa edelleen hallituksen sopeutustoimista huolimatta. Heikko suhdanne ja yhä kasvavat julkisen velan korkomenot vaikeuttavat julkisen talouden tasapainottamista.

Inflaatio

Inflaatio, kuluttajahintojen vuosimuutos oli 1 % elokuussa (tilastokeskus 14.9.2024). Inflaatio on hidastunut vuonna 2024, mutta veromuutokset, kuten yleisen arvonlisäveron nosto, nostavat kuluttajahintoja ja niiden vaikutus kuluttajahintoihin on suurimmillaan vuonna 2025.

Vuoden 2025 inflaatioksi valtionvarainministeriö ennustaa keskimäärin 1,4 % (vm 23.9.2024) ja Suomen pankki 1,8 % (16.9.2024).

Bruttokansantuote

Bruttokansantuote kasvoi tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuoden 2024 toisella neljänneksellä 0,4 % edellisestä vuosineljänneksestä. Vuodelle 2025 Suomen pankki (11.6.2024) ennustaa 1,2 %:n talouskasvua. VM:n (17.6.2024) ennuste vuodelle 2025 on 1,6 %.

Työllisyys ja ansiotason kehitys

Työllisyystilanne on vuoden aikana heikentynyt. Uusien avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt ja työttömien työnhakijoiden, lomautettujen sekä pitkäaikaistyöttömien määrä noussut. Työllisyysasteen trendi oli syyskuussa 71,9 %, mikä on 1,4 % matalampi kuin edellisen vuoden syyskuussa. Työttömyysasteen trendi oli 8,4 % eli 1 % korkeampi kuin vuotta aikaisemmin.

Kokoaikaisten palkansaajien ansiotason kehitys nousi (tilastokeskus 31.5.2024) tammi-maaliskuussa 2024 3,9 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Vaikka nimellisansiot nousivat, reaaliensiot laskivat vuoden 2023 viimeiseen vuosineljänneksen verrattuna. Reaaliensioden laskuun alkuvuonna vaikutti se, ettei vuonna 2024 maksuun tulevat sopimuskorotukset olleet tuolloin tulleet vielä maksuun kovin monella sopimusosalalla.

1.2 Seurakuntatalouksien talouden kehitys

Seurakuntataloudet ovat keskenään hyvin erilaisissa taloudellisissa tilanteissa ja erot kasvavat edelleen. Vuosi 2023 oli kirkollisveron kasvun suhteen aiempiin vuosiin verrattuna poikkeuksellinen. Kirkollisveron määrä kasvoi 105,2 miljoonalla eurolla (+ 11,3 %) vuodesta 2022. Veroa tilitettiin yhteensä 1,035 miljardia euroa. Lähes kaikkien seurakuntien verotulot kasvoivat vuonna 2023. Poikkeuksellisen verotulokasvun taustalla oli vuoden 2023 alussa voimaan tulleen soteuudistuksen vuoksi toteutettu verouudistus, joka paransi kirkollisveron tuottoa. Seurakuntakohtaiseen verotulojen kasvuun vaikutti kunnan veropohja, korkean inflaation seurauksena tehdyt palkkaratkaisut ja pääsääntöisesti inflaatioon sidottujen eläketulojen sekä seurakuntatalouksissa tehdyt päätökset kirkollisveron suhteen.

Kirkollisverotuottojen kehitykseen vuonna 2025 vaikuttaa hallituksen sopeustoimenpiteinä tekemät tuloverolain ja eräiden muiden verolakien muutokset sekä ns. kanavointiratkaisu, joiden tarkoituksena on lisätä kuntien verotuloja. Näiden toimien sivuseurauksena myös kirkollisveron tuotto paranee, koska kirkollisvero määräytyy saman veropohjan perusteella kuin kunnallisvero. Kirkollisverotulojen arvioidaan kasvavan näiden toimien seurauksena merkittävästi.

Jäsenmäärän kehitys

Kirkon tilastopalvelussa (www.kirkontilastot.fi) on ennustettu jäsenmäärän kehityksestä koko kirkon tasolla ja myös seurakunnittain. Ennuste perustuu Tilastokeskuksen väestöennusteeseen ja toisaalta seurakuntien aikaisempaan jäsenkehitykseen.

Ennusteen mukaan koko kirkon tasolla jäsenmäärä vähenee vuodesta 2023 vuoteen 2028 välisenä aikana noin 6,9 %. Pidemmän aikavälin ennusteessa jäsenmäärän arvioidaan laskevan vajaa 10 % vuoteen 2030 ja noin 21 % vuoteen 2040 mennessä.

Valtion rahoitus

Valtion rahoitus on korvaus seurakunnille lailla säädettyjen, yhteiskunnallisten tehtävien hautaustoimen, väestökirjanpidon sekä kulttuurihistoriallisesti arvokaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpidon kustannuksista. Kirkko tuottaa

edellä mainitut palvelut kaikille, niin kirkon jäsenille kuin kirkkoon kuulumattomillekin. Rahoitus perustuu lakiin valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin 430/2015, joka tuli voimaan 1.1.2016.

Lain mukaan Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää kirkolle vuosittain rahoituksen, jonka määrä vuonna 2016 oli 114 milj. euroa. Rahoituksen määrää tuli lain mukaan korottaa vuosittain kuluttajaindeksin mukaista yleisen hintatason muutosta vastaavasti, mikä ei ole toteutunut suunnitellusti. Toistaiseksi viimeisin leikkaus rahoitukseen oli maan hallituksen sopeuttamistoimenpiteinä toteuttama 1 %:n indeksijääditys vuosille 2024-2027.

Valtiovarainministeriön ehdotuksessa vuoden 2025 talousarvioksi esitetään nyt, että evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin myönnettävää määrärahaa leikataan lähes 20 milj. eurolla. Perusteena leikkaukselle esitetään, että kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen poistamisesta ja työttömyysvakuutuksen alentamisesta johtuva kirkollisverotuottojen kasvu. Valtion rahoituksen määräksi vuodelle 2025 esitetään 105 030 000 euroa.

Kirkon keskusrahaston talousarvioesityksessä esitetään, että tästä summasta seurakunnille jaetaan 94 202 900 euroa, seurakuntien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon käytetään 8 259 700 euroa siten, että seurakuntien rakennusavustuksiin kohdennetaan 7 949 700 euroa ja Basis -kiinteistöhallintajärjestelmän ylläpitoon ja kehittämiseen 240 000 euroa ja Kirjuri-jäsentietojärjestelmään 2 567 400 euroa.

Kirkolliskokous päätti marraskuussa 2023, että kirkkohallituksen on selvitettävä keinoja uudistaa rahoituksen jakoperusteita (euroa/kunnan jäsen) niin, että rahoitus ohjautuisi aiempaa oikeudenmukaisemmin seurakuntatalouksien kesken ja että valtion rahoitus nykyistä tarkemmin vastaisi valtion määräämien lakisääteisten velvoitteiden hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Kirkkohallituksessa on kevään aikana tehty selvitys, jonka pohjalta esitetään, että jakoperusteena vuoden 2026 alkaen käytettäisiin mallia, jonka painokertoimet menevät siten, että 15 % seurakuntataloudelle jaettavasta summasta perustuu seurakuntatalouden kulttuuriperintöindeksin suhteelliseen osuuteen, 15 % seurakuntatalouden vahvistettuun väkilukuun, 35 % seurakuntatalouden alueella kuolleiden määrän 5 vuoden liukuvan keskiarvon suhteelliseen osuuteen ja 35 % seurakuntatalouden alueelle haudattujen määrän 5 vuoden liukuvaan keskiarvoon. Vuosi 2025 olisi ns. siirtymäkausi, jolloin puolet seurakunnille jaettavasta valtion rahoituksesta jaettaisiin nykyisen euroa/kunnan jäsen -jakoperusteen mukaan. Uudet jakoperusteet hyväksyttiin kirkolliskokouksessa niin, että niihin päädyttiin talousvaliokunnan esityksestä ottaa kahden vuoden siirtymäaika.

Maksut kirkon keskushallinnolle

Kirkon keskusrahastomaksu, 6,5 %

Laskennallisen kirkollisveron perusteella määräytyvä Kirkon keskusrahaston perusmaksu on 6,5 %. Maksu on pysynyt samana vuodesta 2018 alkaen eikä siihen esitetä muutosta vuodelle 2025.

Eläkerahastomaksu, 5 %

Kirkollisveron perusteella määräytyvä eläkerahastomaksu on 5 %. Maksu on pysynyt samana vuodesta 2018 alkaen eikä siihen esitetä muutosta vuodelle 2025.

Verotuskustannukset

Seurakunnat maksavat lain Verohallinnosta (30 %) mukaisesti verotuskustannuksina 3,2 % verohallinnon toimintamenoista.

Palkkakulut

Kirkon 1.3.2023 voimaan tullut virka- ja työehtosopimus on voimassa 28.2.2025 saakka. Sopimuskausi on 24 kuukautta. Vuoden 2025 korotuksista ei tässä vaiheessa ole tietoa.

Henkilösivukulut

Eläkemaksut

Marraskuun kirkolliskokous vahvistaa seurakuntien ensi vuoden palkkaperusteisen eläkemaksun, joka on ollut 28,7 % vuonna 2024. Lisäksi STM vahvistaa työntekijöiden eläkevakuutusmaksut myöhemmin tänä vuonna, mutta jos ne säilyvät ennallaan, niin työntekijöiden (alle 53 v ja 63 v täyttäneiden) eläkevakuutusmaksu on ensi vuonna 7,15 % ja 53 – 62 -vuotiaiden korotettu työeläkevakuutusmaksu on 8,65 % palkoista.

Muut henkilösivukulut

Vuoden 2025 työnantajan sairausvakuutusmaksu olisi ennakkotiedon mukaan 1,75 % (1,16 % vuonna 2024). Työllisyysrahaston hallintoneuvos on päättänyt esittää STM:lle, että työnantajan työttömyysvakuutusmaksu olisi palkkasummarajaan 2,46 milj. euroa asti vuodessa 0,27 % palkkasummasta. Muut työnantajamaksu ovat keskimäärin 0,6 %:n luokkaa. Lopulliset päätökset tehdään marraskuussa.

Rakennusten ylläpitokulut

Tilastokeskuksen mukaan (13.9.2024) kiinteistön ylläpidon kustannukset laskivat 0,1 % vuoden 2024 toisella neljänneksellä vuoden 2023 vastaavasta ajankohdasta. Kiinteistön ylläpidon kulueristä eniten kasvoivat siivouksen kustannukset 6,3 %. Sähkön kustannukset laskivat 18,8 %.

Muuta huomioon otettavaa

Hallituksen veromuutosten myötä seurakuntien verotulokertymän odotetaan kasvavan merkittävästi vuonna 2025. Samanaikaisesti hallitus on leikkaamassa seurakuntien yhteiskunnallisiin, lakisääteisiin tehtäviin tarkoitettua valtion rahoitusta. Valtion rahoitus ja verotulot eivät ole rinnasteisia tulolähteitä, koska ne on tarkoitettu eri tarkoituksiin. Kirkollisverotuotto tulee käyttää seurakunnan varsinaisen toiminnan menoihin, kun taas valtion rahoituksella rahoitetaan lakisääteisten yhteiskunnallisten tehtävien hoito. Tästä syystä lakisääteisten tehtävien kustannukset ja seurakunnan muun toiminnan kustannukset tulee selkeästi erottaa toisistaan.

Kirkolliskokous on käsitellyt marraskuussa 2024 valtionrahoituksen leikkausta ja tehnyt siitä kirjeen valtioneuvostolle. Kirkolliskokous ei pidä maan hallituksen tekemiä esityksiä hyväksyttävänä.

Kirkollisverotuotot tulee käyttää seurakunnan varsinaisen toiminnan menoihin. Tarve diakoniselle tuelle on kasvanut yhteiskunnassa, mikä on näkynyt taloudellista apua tarvitsevien määrän kasvuna seurakuntien diakoniatyössä.

1.3 Seurakunnan toiminnan ja talouden katsaus

Hankasalmen seurakunnan toiminta on monin tavoin vireää ja monipuolista, toimintaa kohdistuu eri ikäryhmille. Seurakunnan jäsenmäärä on laskenut tasanaisesti kuten taulukosta 1. ilmenee. Oleellista on kuitenkin huomata, että jäseniä on runsaasti kaikissa ikäryhmissä – jäsenistä yli 60-vuotiaita oli 46,6 % vuoden 2023 lopussa.

Taulukko 1. Hankasalmen seurakunnan jäsenmäärän kehitys.

Ikäryhmä	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90 -	yhteensä
2019	366	443	246	323	325	518	650	547	330	77	3825
2020	322	443	213	320	319	494	621	579	313	70	3694
2021	304	433	175	302	325	457	623	556	339	65	3579
2022	282	422	169	281	323	418	629	570	306	75	3476
2023	231	416	153	272	321	399	620	565	299	81	3357
9.2024	218	420	166	241	343	378	608	572	309	82	3337
Muutos	-148	-23	-80	-82	+18	-140	-42	+25	-21	+16	-488
%	-40	-5	-32	-25	+5	-27	-6	+4	-6	+20	-12

Taulukko 2. Jäsenmäärän kehitys 2023 – 9.2024

Ikäryhmä	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90 -	yhteensä
2023	231	416	153	272	321	399	620	565	299	81	3357
9.2024	218	420	166	241	343	378	608	572	309	82	3337
Muutos	- 13	+ 4	+ 13	- 31	+ 22	- 21	- 12	+7	+10	+1	-20
%	- 6	+ 1	+ 9	- 10	+ 7	- 5	- 2	+ 1	+3	+1	-1

Seurakunnassa on toisaalta tarve ikäihmisten parissa tehtävälle työlle ja samalla on tarve työikäisten sekä lasten ja nuorten parissa tapahtuvalle toiminnalle. Viime vuosina suurimmat jäsenmäärän alenemiset ovat tapahtuneet 0-9-vuotiaissa sekä 20-39-vuotiaissa. Kuitenkin on huomattava, että 0-19-vuotiaita oli vuoden 2024 lokakuussa 638 henkeä. Nuorimman ikäluokan nopean pienehkömisen keskeinen syy on syntyvyyden alentuminen, mikä koskee koko maata. Hankasalmella on kuitenkin kastettu marraskuu 2024 loppuun mennessä jo 24, kun koko viime vuoden luku oli 9. Ikäryhmässä 20-29 vuotta iso jäsenmäärän väheneminen johtuu todennäköisesti siitä, että nuoret lähtevät peruskoulun ja lukion jälkeen opiskelemaan toisaalle.

Seurakunnan verotulopohja on toistaiseksi pysynyt hyvänä, vaikka jäsenmäärä on vähentynyt tasaisesti. Jäsenmäärän vähennys on kohdistunut selkeästi työikäisiin, joka osaltaan heikentää verotulopohjaa.

Valtion rahoitus

Valtion rahoitusta lakisääteisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin Hankasalmen seurakunta odottaa saavan 110.793 € vuonna 2025, mikä on noin 18.000 € enemmän kuin vuonna 2024.

Vuoden 2025 talousarvio näyttää 9.634 euron ylijäämää, myös vuodet 2026 ja 2027 näyttävät ylijäämäisiltä.

Toimintatuottojen arvioidaan olevan 305.185 € ja toimintakulujen 1.265.204 € ja toimintakate -960.019 €. Vuosikate 77.127 € ei riitä kattamaan poistoja, jotka ovat 130.663 €.

1.4 Arvio tulevasta kehityksestä

Yleiset ja paikalliset kehitysnäkymät

Hankasalmen seurakunnan jäsenmäärä oli vuoden 2023 lopussa 3357. Jäsenennusteen mukaan jäsenmäärä on noin 2784 vuonna 2030. Jäsenmäärän laskuun vaikuttaa jäsenistön ikääntyminen ja alueen muuttotappio. Kirkkoon kuulumisaste Hankasalmella on maalaisseurakuntien tapaan vielä hyvällä tasolla.

	Jäsenet, henk.	Muutos vuodesta 2023, henk.	Muutos vuodesta 2023 %	Kirkkoon kuu- luvuus, %
2023	3357			
2024	3271	-86	-2,6	73,3
2025	3187	-170	-5,1	72,5
2026	3104	-253	-7,5	71,7
2027	3022	-335	-10	70,7
2028	2939	-418	-12,5	69,8
2029	2860	-497	-14,8	68,9
2030	2784	-573	-17,1	68
2035	2437	-920	-27,4	63,3
2040	2173	-1184	-35,3	58,9

Verotuloarvio

Kirkkohallituksen FCG:ltä tilaaman verotuloennusteen mukaan vuonna 2025 verotuloja ennustetaan kertyvän 1.024.000 €. On kuitenkin huomioitavaa, että edellisinä vuosina FCG:n verotuloennusteet ovat olleet isompia kuin mitä toteutuneet, joten vuoden 2025 talousarvioon kirkollisverotuloja ennustetaan tulevan 1.000.000 €. Vuonna 2023 voimaan tullut sote-verouudistus nosti kirkollisveroja vuodesta 2022 vuoteen 2023 verrattuna 93.000 eurolla. Vuoden 2024 verotulot ovat vuoden 2023 tasolla. Vuoden 2025 verotuloennustetta nostaa maan hallituksen sopeuttamistoimenpiteinä tekemät tuloverolain ja eräiden muiden verolakien muutokset.

Verotulojen arvioidaan nyt olevan huipussaan ja lähivuosina suunta näyttää olevan alaspäin.

Kirkkovaltuusto päätti vuoden 2025 kirkollisveroprosentiksi 1,95. Verotuloker-tyymään vaikuttavat monet tekijät kuten talouden yleinen kehitys, työllisyystilanne, seurakunnan jäsenten ansio- ja eläketulojen määrä sekä seurakunnan tuloveroprosentti. Maailmantalouden tilanteeseen liittyy tällä hetkellä monia epävarmuustekijöitä, minkä vuoksi verotulojen ennustaminen on hyvin haastavaa.

1.5 Seurakunnan painopistealueet vuonna 2025

Hankasalmen seurakunnan strategia, ovet auki

Hankasalmen seurakunnan tehtävänä on toteuttaa kirkon tehtävää Hankasalmella. Tämä merkitsee seurakunnan ja sen jäsenten elämässä yhteisönä Jumalan tahdon etsimistä ja lähimmäisten kohtaamista rakkauden kaksoiskäskyn mukaisesti. Seurakuntamme elää läheisessä ja kunnioittavassa vuorovaikutuksessa ympäristön ja luomakunnan kanssa.

Hankasalmen seurakunnan painopistealueet vuonna 2025

Hankasalmen seurakunnan koko taloussuunnitelmakauden 2025–2027 painopisteenä on kirkon tehtävän toteuttaminen entistä kestävämmällä tavalla. Kutsumme ihmisiä osallistumaan yhteisen tehtävän toteuttamiseen. Kokeilemme rohkeasti uusia toimintamuotoja. Voimavaroja kohdennetaan tarvittaessa uudelleen. Vanhat, hyväksi koetut asiat säilytetään, mutta ollaan samalla muuntautumiskykyisiä uusissa tilanteissa.

Hiilineutraali kirkko 2030-strategia ja ympäristöasiat

Kirkon tavoitteena on olla toiminnassaan hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Kirkon seurakuntien tarpeisiin räätälöity ympäristöjärjestelmä Kirkon ympäristödiplomi on työkalu, jonka avulla toteutetaan kirkon energia- ja ilmastostrategian tavoitteita. Tavoitteena on, että Hankasalmen seurakunnalla on ympäristödiplomi vuoteen 2025 mennessä.

Seurakunnalla ei ole öljylämmitteisiä kiinteistöjä.

Arviot seurakunnan kiinteistöjen kehityksestä sekä kiinteistöjen tulevista investointitarpeista

Seurakunnan kiinteistöstrategia tulee päivittää. Siinä tulee tarkasti miettiä, mitä kiinteistöjä seurakunta tarvitsee toiminnassaan ja mitkä kiinteistöt eivät ole toiminnan kannalta välttämättömiä.

Kirkosta on tehty vuonna 2024 kuntotarkastus. Vuonna 2025 tulee tehdä tarkempi selvitys korjaustarpeista ja suunnitelma siitä, miten asiassa edetään.

Vuosikatteen tulisi olla vähintään poistojen määrä ja tämä ei ole toteutunut Hankasalmen seurakunnassa moneen vuoteen. Mikäli investointeja tehdään, kasvaa poistojen määrä edelleen ja seurakunnan taloudellinen tilanne heikenee.

Seurakunnassamme on käytössä Basis-järjestelmän rakennus- ja kiinteistörekisteri, jossa rakennusten, kiinteistöjen sekä arvoesineiden perustiedot ovat yhteisessä tietokannassa. Kiinteistöjen osalta minimitiedot ovat kunnossa, mutta irtaimiston ja arvoesineiden osuus tulee päivittää vuonna 2025, nykyiset tiedot ovat vuodelta 2004.

Seurakunnan toimintaan suunnitellut muutokset

Riskien hallinta

Arvioitaessa seurakunnan toiminnan tulevaa kehitystä on tärkeää tunnistaa mahdolliset seurakunnan strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset riskit.

1.6 Henkilöstö

Seurakunnassa työskentelee 12 henkilöä. Kirkkoherran ja diakonian virkoja hoidetaan tällä hetkellä (11.2024) sijaisjärjestelyin, mutta keväällä 2025 tilanne varmaankin selkiytyy.

HENKILÖSTÖ TYÖALOITTAIN	2024
Seurakuntapapisto	2
Kirkkomuusikot	1
Diakoniatyöntekijät	1
Nuorisotyöntekijät	1
Varhaiskasvatuksen työntekijät	1
Hallinto- ja toimistotyöntekijät	2
Hautausmaatyöntekijät	1
Kiinteistö- ja kirkonpalvelustyöntekijät	3
YHTEENSÄ	12

Hankasalmen seurakunnassa ei ole laadittu erillistä henkilöstösuunnitelmaa, koska henkilöstön määrä on alle 20.

Hankasalmen seurakunnassa on laadittu työntekijöiden ammatillisen osaamisen kehittämiseksi koulutussuunnitelma henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämissopimuksen mukaisesti (Kirvestes liite 12)

Henkilöstön työterveyshuollosta on sopimus Työterveys Mehiläinen Oy:n kanssa. Sopimus on voimassa vuoden 2024 loppuun asti.

Henkilöstökulut

	tot 2023	ta 2024	ta 2025
Palkat ja palkkiot	- 541.644,08	- 544.200,00	- 567.700,00
Eläkekulut	- 110.534,86	- 107.115,00	- 113.340,00
Muut henk.sivukul.	- 16.253,13	- 13.715,00	- 18.907,00
Saadut korvaukset	3.395,74		
Yhteensä	- 665.036,33	- 665 030,00	- 699.947,00

Vuonna 2024 on ollut kaksi palkankorotusta, 1.2.2024 2,5 % ja 1.9.2024 3 %. Näiden vaikutus näkyy kokonaisuudessaan vuoden 2025 palkkakuluissa verrattuna vuoteen 2024. Todennäköisesti vuonna 2025 tulee olemaan myös palkankorotuksia mutta määristä ei ole vielä tietoa.

Työntekijöiden hyvinvointiin on budjetoitu taloussuunnitteluvuosille 2.000 euroa käytettäväksi virkistyspäiviin.

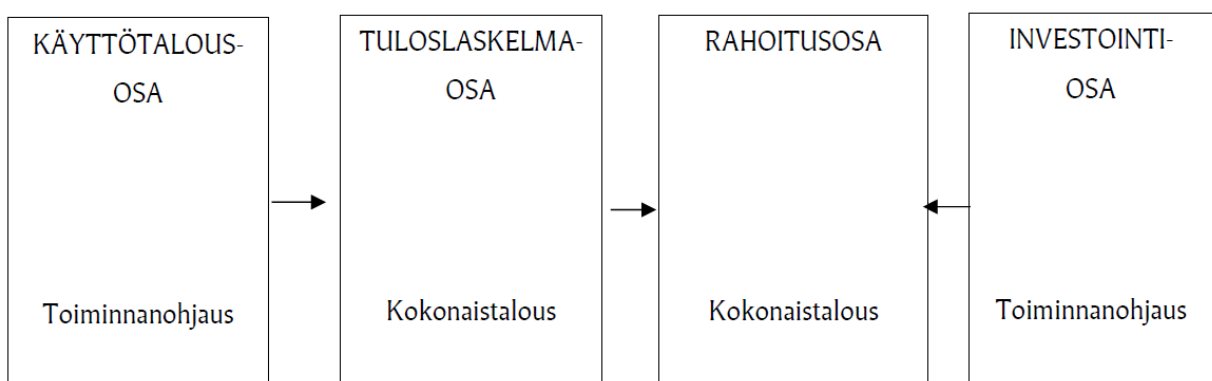
1.7 Talousarvion rakenne

Kirkkojärjestyksen mukaan jokaista varainhoitovuotta varten seurakunnalle on viimeistään edellisen vuoden joulukuussa hyväksyttävä talousarvio. Kirkkoneuvosto vastaa talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman laadinnasta. Kirkkovaltuusto hyväksyy talousarvion sekä vähintään kolmea vuotta koskevan toiminta- ja taloussuunnitelman. Talousarviossa ja toiminta- ja taloussuunnitelmassa hyväksytään seurakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja toiminta- ja taloussuunnitelma on laadittava siten, että edellytykset seurakunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Tulojen ja menojen on oltava tasapainossa kolmen vuoden suunnittelukauden tai perustellusta syystä tätä pidemmän, kuitenkin enintään viiden vuoden ajanjakson aikana. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä on päätettävä toimenpiteistä, joilla taseen osoittama alijäämä katetaan ottaen huomioon myös talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu yli- tai alijäämä.

Talousarvio muodostuu käyttötalousosasta, tuloslaskelmaosasta, rahoitusosasta ja investointiosasta. Käyttötalous- ja investointiosat osoittavat, mihin seurakuntatalous kohdistaa käytettävissä olevat taloudelliset resurssinsa. Tuloslaskelma- ja rahoitusosat osoittavat, miten seurakuntatalouden taloudellinen tulos muodostuu ja miten seurakuntatalous toimintansa rahoittaa.

Käyttötalous muodostuu pääluokista, joita ovat hallinto, seurakunnallinen toiminta, hautaustoimi ja kiinteistötoimi. Pääluokat koostuvat tehtäväalueista, jotka puolestaan muodostuvat yhdestä tai useammasta tulosityksiköstä/kustannuspaikasta.

Kuva. Seurakuntatalouden talousarvion osat ja niiden liittyminen toisiinsa.

1.8 Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovuus merkitsee sitä, että määrärahaa ei saa käyttää muihin kuin kirkkovaltuuston hyväksymässä talousarviossa osoitettuihin tarkoituksiin eikä enempää kuin niihin on osoitettu.

Määräraha on kirkkovaltuuston talousarviossa tehtäväalueelle antama, euro-määrältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Tuloarvio on kirkkovaltuuston talousarviossa tehtäväalueelle asettama tulotavoite. Talousarvioon merkitään määrärahat ja tuloarviot pääsääntöisesti bruttoluvuin vähentämättä tuloja menoista tai menoja tuloista. Määrärahat ja tuloarviot voivat kuitenkin olla sitovia bruttositovuuden sijasta myös nettona, jolloin esim. tehtäväalueen toimintatulojen ja -menojen erotus eli toimintakate on sitova.

Kirkkovaltuusto hyväksyy talousarvion käyttötalousosassa tehtäväaluekohtaiset sitovat toiminnalliset tavoitteet ja muut toiminnan tavoitteet sekä tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sillä tasolla, jolla talousarvio on sitova kirkkovaltuustoon nähden.

Hankasalmen seurakunnan talousarvion sitovuustasot

Sitovuustasoksi päätetään pääluokkien nettosumma. Tällöin määrärahat päätetään pääluokkatasojen kokonaissummina. Talousarvioon merkitty pääluokkatasojen loppusumma on pääluokkatasoa sitova kirkkoneuvostolle saakka. Pääluokkatasolla on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha. Pääluokka ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan.

II Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa on esitetty Hankasalmen seurakunnan pääluokkia sitovat toiminnalliset tavoitteet sekä tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot pääluokkatasolla.

Käyttötalousosa ei sisällä sisäisiä eriä, laskennallisia eriä eikä vyörytyksiä.

1.1 Hallinto (pl 1)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	10 661,82	8 600,00	6 600,00	6 600,00	6 600,00
Myyntituotot	305,00				
Tuet ja avustukset	2 856,48	2 600,00	2 600,00	2 600,00	2 600,00
Muut toimintatuotot	7 500,34	6 000,00	4 000,00	4 000,00	4 000,00
Toimintakulut	-206 463,44	-206 502,00	-199 087,00	-193 928,00	-193 933,00
Henkilöstökulut	-121 711,24	-114 922,00	-111 773,00	-108 628,00	-108 633,00
Palkat ja palkkiot	-102 133,83	-95 700,00	-92 700,00	-87 700,00	-87 700,00
Henkilösivukulut	-22 973,15	-19 222,00	-19 073,00	-20 928,00	-20 933,00
Henkilökulujen oikaisuerät	3 395,74				
Palvelujen ostot	-65 237,63	-72 530,00	-70 564,00	-69 650,00	-69 650,00
Vuokrakulut	-4 222,67	-3 500,00	-3 500,00	-3 500,00	-3 500,00
Aineet ja tarvikkeet	-9 468,62	-7 150,00	-8 950,00	-7 850,00	-7 850,00
Ostot tilikauden aikana	-9 468,62	-7 150,00	-8 950,00	-7 850,00	-7 850,00
Muut toimintakulut	-5 823,28	-8 400,00	-4 300,00	-4 300,00	-4 300,00
TOIMINTAKATE	-195 801,62	-197 902,00	-192 487,00	-187 328,00	-187 333,00
Rahoitustuotot ja -kulut	0,00				
Korkokulut	0,00				
VUOSIKATE	-195 801,62	-197 902,00	-192 487,00	-187 328,00	-187 333,00
TILIKAUDEN TULOS	-195 801,62	-197 902,00	-192 487,00	-187 328,00	-187 333,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-195 801,62	-197 902,00	-192 487,00	-187 328,00	-187 333,00

Hallintoelimet (101)

Hallintoelimet vastaavat seurakunnan strategisesta johtamisesta ja ylimmästä päätöksenteosta. Seurakunnan päätösvaltaa käyttävät hallintoelimet ovat kirkkovaltuusto ja kirkkoneuvosto.

Keskeiset painopisteet suunnittelukaudella:

Luottamushenkilöt saavat ajantasaista tietoa seurakunnan taloudesta. Luottamushenkilöt osallistuvat rovastikunnan ja/tai hiippakunnan järjestämiin koulutuksiin.

Vuoden 2025 alkupuolella valitaan kirkkoneuvoston jäsenet sekä kirkkovaltuuston puheenjohtajisto. Lisäksi vuonna 2025 toimii kirkkoherran vaalia varten valittu järjestelytoimikunta, joka valmistelelee vaaliasiat kirkkoneuvostolle.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Sitova toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitteen toteutuminen
1. Luottamushenkilöt osallistuvat luottamushenkilökoulutuksiin	Osallistujaluettelo	
2. Ajantasainen tieto taloudesta	kirkkoneuvoston -ja valtuuston kokoukset	

Taloushallinto, henkilöstöhallinto, työhyvinvointi, tilintarkastus, kirkkoherranvirasto ja muu yleishallinto (105)

Taloushallinnon tehtävä on Kirkon palvelukeskuksen tehtävajakotaulukon mukaisesti tuottaa talouspalvelut yhteistyössä Kirkon palvelukeskuksen kanssa. Taloushallinto kehittää taloussuunnittelua ja raportointia, jotta se pystyy tuottamaan reaaliaikaista tietoa talouden tilanteesta niin tehtäväaloille kuin luottamushenkilöillekin päätöksenteon tueksi. Taloushallinnon vastuulle kuuluu myös kiinteistöjen ja hautausmaiden hoito, työterveyspalvelut ja TYKY-päivät.

Yleishallinnon tehtävä on seurakunnan toimitusten aika-, paikka- ja työntekijävarausten hoitaminen, asiakaspalvelu, tiedottaminen ja toimistotehtävien hoitaminen. Tehtäväalueen kuluja ovat mm. yleiset kirkkoherran ja kirkkoherranviraston hallinnolliset menot, Katrina-varausohjelman käyttömenot ja IT-tuki-palvelut

Keskeiset painopisteet suunnittelukaudella:

Taloushallinnossa käydään läpi ja päivitetään tehtäväjako Kipan kanssa. Tavoitteena on, että talouspäällikkö voisi jatkossa käyttää aiempaa enemmän työaikaansa taloussuunnitteluun ja kustannuslaskentaan.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Basis-järjestelmän tiedot on ajan tasalla.	Seurakunnan koko kiinteistörekisteri on viety Basis-järjestelmään, tiedot ja niiden luokittelut on tarkastettu.	

2. Edistämme työhyvinvointia ja työsäjäksamista.	Järjestämme vähintään yhden tyky-päivän	
3. Sijaisuudet hoidetaan sisäisin järjestelyin (pl. yli 6 kk kestävät poisolot).	Sijaisten palkkaaminen	
4. Työnjako Kipan kanssa on päivitetty.	Työnjaon tarkistaminen	

Kirkonkirjojenpito (107)

Seurakunta ostaa palvelut Kuopion aluekeskusrekisteriltä, joka huolehtii seurakunnan jäsenten väestökirjanpitoon liittyvistä tehtävistä.

1.2 Seurakunnallinen toiminta (pl 2)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	81 335,69	139 077,00	156 715,00	148 688,00	151 688,00
Myyntituotot	2 519,00	6 800,00	34 000,00	34 000,00	37 000,00
Maksutuotot	34 502,25	32 100,00	31 500,00	31 500,00	31 500,00
Metsätalouden tuotot		20 000,00	80 000,00	80 000,00	80 000,00
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	25 839,63	70 177,00	6 215,00	-1 812,00	-1 812,00
Tuet ja avustukset	0,00				
Muut toimintatuotot	18 474,81	10 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00
Toimintakulut	-632 449,52	-609 799,00	-673 784,00	-668 423,00	-668 692,00
Henkilöstökulut	-398 434,80	-390 635,00	-455 371,00	-461 933,00	-462 202,00
Palkat ja palkkiot	-320 911,58	-320 200,00	-368 000,00	-370 800,00	-371 000,00
Henkilösivukulut	-77 523,22	-70 435,00	-87 371,00	-91 133,00	-91 202,00
Palvelujen ostot	-117 793,03	-101 709,00	-106 968,00	-95 015,00	-95 015,00
Vuokrakulut	-11 394,84	-11 800,00	-11 250,00	-11 250,00	-11 250,00
Aineet ja tarvikkeet	-47 386,12	-35 750,00	-34 920,00	-34 950,00	-34 950,00
Ostot tilikauden aikana	-47 386,12	-35 750,00	-34 920,00	-34 950,00	-34 950,00
Annetut avustukset	-41 345,02	-69 645,00	-64 865,00	-64 865,00	-64 865,00
Muut toimintakulut	-16 095,71	-260,00	-410,00	-410,00	-410,00
TOIMINTAKATE	-551 113,83	-470 722,00	-517 069,00	-519 735,00	-517 004,00
Rahoitustuotot ja -kulut	1 383,06		1 500,00	1 500,00	1 500,00
Korkotuotot	1 383,06		1 500,00	1 500,00	1 500,00
VUOSIKATE	-549 730,77	-470 722,00	-515 569,00	-518 235,00	-515 504,00
TILIKAUDEN TULOS	-549 730,77	-470 722,00	-515 569,00	-518 235,00	-515 504,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-549 730,77	-470 722,00	-515 569,00	-518 235,00	-515 504,00

Jumalanpalveluselämä 201

Jumalanpalvelustyön tehtävänä on seurakunnan palveleminen Jumalan sanalla ja sakramenteilla.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Jumalanpalvelukseen osallistuminen mahdollistetaan säännöllisesti myös niille, jotka ovat estyneet tulemasta paikalle.	Jumalanpalvelusten striimaaminen	
2. Jokaisen jumalanpalveluksen toteutuksessa on työntekijöiden lisäksi mukana ainakin yksi seurakuntalainen.	Osallistumisten seuranta ja dokumentointi.	
3. Kaikki työmuodot osallistuvat jumalanpalveluksen valmisteluun vähintään kaksi kertaa vuodessa.	Osallistumisten seuranta ja dokumentointi.	

Hautaan siunaaminen (202)

Hautaan siunaaminen on seurakunnallista toimintaa eikä tehtäväalue näin ollen kuulu pääluokkaan hautaustoimi, jonne muut hautaamisesta aiheutuvat kulut ja tuotot kirjataan.

Hautaan siunaamisen kuluja ovat papin ja kanttorin palkat sivukuluineen siunaus- ja muistotilaisuuksiin osallistumisesta etukäteisvalmisteluineen

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Siunaustoimitukset suunnitellaan omaisten tahtoa kunnioittaen	Omaiskeskustelut	

Muut kirkolliset toimitukset (203)

Muita kirkollisia toimituksia ovat kasteet, konfirmaatiot ja vihkimiset etukäteisvalmisteluineen.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Toimituskeskusteluihin varataan riittävä aika	Toimituskeskusteluihin varatun ajan seuranta vuoden aikana.	

Muut seurakuntatilaisuudet (205)

Muihin seurakuntatilaisuuksiin luetaan seurakunnan muu julkinen toiminta, mikä ei ole jumalanpalvelustoimintaa, mm. evankeliointi, tempaukset, hartaushetket, raamatunopetustilaisuudet, seurat, alueelliset ja valtakunnalliset tilaisuudet sekä muut julkiset tilaisuudet.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Luodaan toiminnan vuosikello käymällä nykyinen toiminta läpi ja miettimällä toimintaa suhteessa	Vuosikellon laatimisen toteutuminen.	

toimintaympäristöön.		
----------------------	--	--

Aikuistyö (204)

Aikuistyön tehtävänä on järjestää säännöllistä ja sitoutumista edellyttävää pienryhmätoimintaa aikuisille. Aikuistyötä ovat mm. raamattu-, rukous-, teema- ja aikuiskasvatuspiirit ja aikuistyön puitteissa toteutetut retket, seurakuntamatkat, leirit, harrastekerhot, parisuhdekurssit sekä hiljaisuuden retriitit.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Luodaan toiminnan vuosikello käymällä nykyinen toiminta läpi ja miettimällä toimintaa suhteessa toimintaympäristöön.	Vuosikellon laatimisen toteutuminen.	

Tiedotus ja viestintä (210)

Viestinnän tehtävä on vahvistaa Hankasalmen seurakunnan kristillistä, positiivista yhteisökuvaa. Tämä tapahtuu kehittämällä seurakunnan vuorovaikutteista viestintää eri kanavissa ja luomalla uusia viestintätapoja.

Keskeiset painopistealueet seurantakaudella:

- Tiedottamisen ja viestinnän tehostaminen sekä kehittämällä että etsimällä kustannustehokkaita viestintäkanavia.
- Sosiaalisen median käyttöön entisestään panostaminen ja some-viestinnän kehittäminen.
- Seurakunnan kotisivujen viestinnän kehittäminen ja uusien tarpeiden tunnistaminen.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Ilmoitukset paikallislehdessä viikoittain	Toteutuuko viikoittainen ilmoittelu.	
2. Sosiaalisen median käytön lisääminen	Tilanne verrattuna edelliseen vuoteen.	

Musiikki (220)

Musiikin tehtäväalue vastaa seurakunnan musiikkitoiminnasta. Kanttori tekee yhteistyötä eri työalojen sekä muiden musiikillisten toimijoiden kanssa. Kanttori vastaa myös ulkopuolisten tahojen järjestämistä konserteista.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Seurakuntalaiset, kuorot ja solistit osallistuvat jumalanpalvelusten suunnitteluun ja toteutukseen yhdessä työntekijöiden kanssa.	Kuinka monessa jumalanpalveluksessa tavoite on toteutunut?	
2. Järjestetään vähintään yksi ulkopuolisen toteuttama kirkkokonsertti	Onko järjestetty ?	

Varhaiskasvatus (231)

Varhaiskasvatuksen tehtäväalue sisältää aiemmat tehtäväalueet päiväkerho (231) ja perhetyön (232). Perhekerhotyötä ovat mm. avoimet perhekerhot.

Varhaiskasvatuksen tehtäväalueelle kirjataan alle kouluikäisiin kohdistuva toiminta ja sen tuotot ja kulut.

Varhaiskasvatus tukee lapsiperheitä heidän arjessaan ja tuo lapsia ja heidän perheitään seurakunnan yhteyteen ja kokemaan uskoa Jumalaan.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää seurakunnan alueella olevien lasten ja heidän perheidensä yhteenkuuluvuutta, lisätä mahdollisuuksia vertais- tukeen ja sitä kautta vähentää yksinäisyyden kokemusta.

Keskeiset painopisteet suunnittelukaudella:

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

HANKASALMEN SEURAKUNTA	Toimintasuunnitelma 2025
	Varhaiskasvatus
Yleiskuvaus toimintayksikön tai tehtäväalueen keskeisestä perustoiminnasta. Vuoden 2025 erityispiirteet ja painopisteet	
<p>Lapsi- ja perhetyö on laaja-alaista työtä, tehtävänään tukea kotien kristillistä kasvatus- ja perheiden hyvinvointia. Tehtävänämmä on muistuttaa kummiuden merkityksestä, sekä sukupolvien ketjun olemassaolosta. Lapsi- ja perhetyön tavoitteena on lasten ja perheiden, sekä parisuhteiden hyvinvoinnin tukeminen ennaltaehkäisevästi, sekä toimia tukena ja ohjata tuen tarpeessa olevia oikeanlaisen tuen piiriin. Lapsi- ja perhetyön tehtävänä on olla rakentamassa yhteisöllisyyttä perheiden, sekä kunnan alueella toimivien eri toimijoiden kesken. Säännöllisinä kokoavina työmuotoina ovat päiväkerhot 2 vuotta täyttäneistä, esikouluikään saakka sekä perhekerhot viikottain. Pienten lasten ja teinien äideille kohdennetut tapaamiset noin kuukausittain. Toteutamme perheille perheretken syksyisin ja keväisin, sekä kaikille avoimen juhlan 4-vuotiaiden kunniaksi syksyisin. Toteutamme kaikille avoimen Enkelipolun hautuumaalla Pyhäinpäivän aikaan. Järjestämme kummi- sekä isovanhempien päivät kesäisin. Lapsi- ja perhetyö on omalta osaltaan mukana toteuttamassa perhemessuja, erityisesti Mikkelinpäivänä, jolloin jokainen edellisen vuoden aikana kastettu saa kutsun kotiin. Olemme mukana toteuttamassa kaikille kouluun lähteville siunaamishetken, jolloin henkilökohtaisen kutsun saavat ekaluokalle ja esikouluun lähtevät. Järjestämme hankasalmelaisille lasten joulu- ja pääsiäiskirkot Kirkonkylällä, Asemalla, sekä Niemisjärvellä, joihin kaikki päiväkodit osallistuvat. Yhteistyötä tehdään kunnan, hyvinvointialueen, sekä kolmannen sektorin kanssa. Säännöllinen yhteistyö pitää sisällään kunnan varhaiskasvatusyhteistyössä, eli kolmessa päiväkodissa vierailut kerran kuukaudessa. Kouluyhteistyöhön liittyen vierailun jokaisessa esikouluryhmissä syksyisin. Hyvinvointialueen perhekeskuksen vanhempien olohuoneessa päivystämme sovitusti muiden toimien kanssa yhteistyötä tehden. Yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa järjestämme myös joulu- ja pääsiäisaskartelut Kirkonkylällä, Asemalla, sekä Niemisjärvellä. Lisäksi toteutamme satunnaisesti erilaista omaa toimintaa, sekä toimintaa yhteistyössä muiden alueen toimijoiden kanssa.</p>	
1. TAVOITE	Tilaa pyhälle

Toteutumiseen tähtäävä keino 1	Kerhoissa eletään kirkkovuoden mukaisesti, eri tavoin toimintaa rakentaen. Hartaudet, hiljaisuus, virret, laulut, sadut, askartelut jne..
Toteutumiseen tähtäävä keino 2	Varhaiskasvatus tuo oman osaamisensa jumalanpalveluselämään.
Toteuttamiseen tähtäävä keino 3	Pääsiäis- ja joulukirkot perheille ja päiväkodeille.
Arviointitapa ja mittarit:	Toteutetut tilaisuudet ja osallistujamäärät.
	Tapahtumat pääsääntöisesti tilastoidaan kävijämäärien mukaan.
2. TAVOITE	Mahdollisuuksia osallistumiselle
Toteutumiseen tähtäävä keino 1	Toteutamme toimintaamme eri puolilla Hankasalmea, arkena sekä pyhinä ja myös kesän aikana.
Toteutumiseen tähtäävä keino 2	Varhaiskasvatusvierailut osallistuttavat ison määrän lapsia.
Arviointitapa ja mittarit:	Tapahtumat pääsääntöisesti tilastoidaan kävijämäärien mukaan.
3. TAVOITE	Turvaamme toimintaedellytykset resurssien suunnitelmallisella ja joustavalla käytöllä
Toteutumiseen tähtäävä keino 1	Eri työalat tukevat ja antavat apua toisilleen viikkotoiminnassa ja tapahtumissa.
Toteutumiseen tähtäävä keino 2	Yhteistä suunnittelua seurakunnan työntekijöiden kesken, sekä yhteistyötahojen kesken.
Arviointitapa ja mittarit:	Millaista yhteistyötä on tehty.
	Keiden kanssa yhteistyötä on tehty.
YLEISET TAVOITTEET VUOSILLE 2025-2027	
Lapsi- ja perhetyön tavoitteena on kristillisten arvojen välittäminen, perheiden ja lasten tukeminen, heidän hyvinvointinsa ja yhteisöllisyytensä edistäminen.	

Nuorisotyö (236)

Tehtäväalueeseen sisältyy varhaisnuorisotyö, nuorisotyö, erityisnuorisotyö, partio, muu lapsi- ja nuorisotyö ja koulu- ja oppilaitostyö. Nuorisotyön tehtäväalueelle kirjataan kaikki kouluikäisten lasten ja nuorten tuotot ja kulut rippikoulua lukuun ottamatta.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

HANKASALMEN SEURAKUNTA		TOIMINTASUUNNITELMA 2025	
		NUORISOTYÖ	
Yleiskuvaus työalan keskeisestä perustoiminnasta. Vuoden 2025 erityispiirteet ja painopisteet			
<p>Tehtäväalueeseen sisältyy jatkossa varhaisnuorisotyö, nuorisotyö, erityisnuorisotyö, partio, muu lapsi- ja nuorisotyö ja koulu- ja oppilaitostyö. Nuorisotyön tehtäväalueelle kirjataan kaikki kouluikäisten lasten ja nuorten toiminnan tuotot ja kulut rippikoulua lukuun ottamatta.</p>			
TAVOITTEET 2025:			
1. TAVOITE		Tilaa pyhälle	
Toteutumiseen tähtäävä keino 1	Hartauselämä on osa jokaista toimintamuotoa nuorisotyössä. Kerrotaan kristittyinä elämisestä ja olemisesta maailmassa ja opetellaan yhdessä elämään niin kuin opetetaan.		
Toteutumiseen tähtäävä keino 2	Ollaan mukana säännöllisesti jumalanpalvelusten toteuttamisessa.		
Arviointitapa ja mittarit:			
2. TAVOITE		Lapset ja nuoret ovat mukana toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa	
Toteutumiseen tähtäävä keino 1	Perustetaan nuorten vaikuttajaryhmä jolla on mahdollisuus osallistua mukaan toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Mahdollisuuksien mukaan myös kirkkoneuvoston työskentelyyn.		
Toteutumiseen tähtäävä keino 2	Nuoret pääsevät vaikuttamaan eri tilaisuuksien ja toimintojen aikataulutukseen ja toteutukseen. Pikakyselyt ja gallupit osaksi rutiineja.		
Arviointitapa ja mittarit:		Onko vaikuttajaryhmä perustettu. Lapsilta ja nuorilta annettu palaute	
3. TAVOITE		Turvaamme toimintaedellytykset resurssien suunnitelmallisella ja joustavalla käytöllä	
Toteutumiseen tähtäävä keino 1	Eri työalat tukevat ja antavat apua toisilleen viikkotoiminnassa ja tapahtumissa. Osallistutaan koulunuorisotyöhön nuorisopalveluiden kanssa (ryhmätyöt). Harrastamisen Suomen Malli (HSM) on kustannuksiltaan maltillinen kerhotoiminnan muoto, jota kannattaa jatkaa.		
Toteutumiseen tähtäävä keino 2	Tulevat tapahtumat kalenteroidaan siten, että mahdollisimman monesta tilaisuudesta olisi hyötyä mahdollisimman monelle seurakuntalaiselle		
Toteutumiseen tähtäävä keino 3	Etsitään mahdollisimman joustavia keinoja toimia Hankasalmlaisten lasten ja nuorten toimintaympäristössä, haetaan yhteistyömahdollisuuksia.		
Arviointitapa ja mittarit:		Millaista yhteistyötä oli? Yhteisten tapahtumien lukumäärä	
4. TAVOITE		Viikkotoiminnan kehittäminen	
Toteutumiseen tähtäävä keino 1	Alakouluikäisille harrastekerhoja 2 viikossa (omana toimintana ja HSM) ja yläkouluikäisten kerhot kouluajalla (HSM).		

Toteutumiseen tähtäävä keino 2	Isosten säännöllinen toiminta noin kaksi kertaa kuukaudessa. Hieman pitempi päivä lauantaina (jos isosille käy). Yritetään löytää mahdollisuudet osallistua nuorten seurakunnallisiin tapahtumiin.
Arviointitapa ja mittarit:	Kerhojen, kerholaisten, kerhonohjaajien ja isosten lukumäärä, toteutus. Palautekyselyt
Arviointi:	
YLEISET TAVOITTEET VUOSILLE 2025-2027	
<p>Nuorisotyön toiminta on pääosin isostoimintaa, mutta tavoitteena tulevina vuosina on vakiinnuttaa joitakin ankkuritoimintoja viikkotoiminnaksi. Kerhotoimintaa koulun kanssa jatketaan ja jos mahdollista, niin siihen satsataan sitoutumalla koko lukuvuodeksi kerrallaan. Leiritoiminta on tuloksellista ja haluttua toimintaa, mutta se vaatii resurssointia. Leirityö on kallista ja vaatii työntekijältä panostusta.</p>	

Rippikoulu (235)

Rippikoulutyön perusta on kastekäskyssä. Järjestämme laadukkaita rippikouluja, joissa toteutetaan rippikoulujen opetussuunnitelmaa. On tärkeää, että nuoret viihtyvät ja saavat luontevan kontaktin seurakuntaan ja sen nuorisotyöhön. Isostoiminta syventää nuorten suhdetta seurakuntaan. Tavoitteena on turvallinen ja korkealaatuinen rippikoulutarjonta, joka tavoittaa seurakunnan alueella käytännössä koko ikäluokan ja rippikoululaisten kautta myös heidän vanhemmat.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Tilaa pyhälle	<p>Rippikoulujen monipuolinen jumalanpalveluselämä.</p> <p>Isostoiminnassa olevien nuorten linkittäminen myös seurakunnan jumalanpalveluelämään leirien hartauselämään.</p>	

2. Mahdollisuuksia osallistumiselle	Nuorten vaikuttamis- mahdollisuuksien lisää- minen rippikoulun eri vaiheissa. Rippikouluvaihtoehtojen monipuolinen tarjoami- nen (leiri- ja päiväkou- lut)	
3. Turvaamme toi- mintaedellytykset resurssien suunni- telmallisella ja joustavalla käy- töllä	Kaikki työntekijät ovat jollakin tavoin toteutta- massa rippikoulua, mutta mahdollistetaan myös kausityöntekijöi- den käyttö.	

Diakonia (241)

Diakonia on kirkon perustehtäviin kuuluvaa kristilliseen rakkauteen perustuvaa palvelua. Kirkkojärjestyksen mukaan kristilliseen rakkauteen perustuva apu tulee kohdentaa erityisesti niille, joiden hätä on suurin ja joita ei muilla tavoin auteta. Diakoniassa tuetaan yksilöä ottamaan vastuu omasta elämästä. Diakoniatyö on henkistä, hengellistä, aineellista ja sosiaalista tukea, joka toteutuu kotikäynti- ja vastaanottotyönä sekä ryhmä- ja leiritoiminnan kautta. Diakonian palveluiden tulee olla kaikkien saatavilla. Diakonia rohkaisee ja varustaa seurakuntalaisia lähimmäisvastuun kantamiseen lähellä ja kaukana. Vapaaehtoistyön kautta osallisuuden kokemus vahvistuu.

Diakoniatyön avustuksiin on varattu talousarviossa 20.000 €, josta katetaan 15.000 € Maria ja -Juhani Jaatisen testamenttirahastosta ja 5.000 € seurakunnan omasta diakoniarahastosta. Diakonin työajasta on arvioitu kuluvan puolet vanhus- ja vammaistyön parissa, joten diakonin palkkauskuluista puolet katetaan Helena Valkosen testamenttirahastosta.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
---------	---------	--------------

1. Ovet auki ulospäin.	Kotikäyntityö, vastaanottotyö. Taloudelliset avustukset	
2. Ovet auki yhteistyölle	Osallistuminen Polkuhankkeeseen, jossa luodaan konkreettiset suuntaviivat eri-ikäisten seurakuntalaisten kohtaamiseen	
3. Ovet auki seurakuntaan päin	Eri työalat tukevat ja antavat apua toisilleen	

Perheneuvonta (242)

Hankasalmen seurakunnalla on yhteistyösopimus Jyväskylän seurakunnan kanssa perheneuvonnasta. Toimintaa pyörittää Jyväskylän seurakunnan perheasian neuvottelukeskus ja se laskuttaa palvelusta sopimuse seurakuntia. Perheneuvoja käy myös pitämässä tarvittaessa etävastaanottoa seurakunnan tiloissa.

Seurakunnan tehtävänä on tiedottaa kuntalaisia mahdollisuudesta käyttää Jyväskylän seurakunnan perheasian neuvottelukeskuksen palveluita.

Sairaalasielunhoito (243)

Hankasalmen seurakunnalla on yhteistyösopimus Jyväskylän seurakunnan kanssa. Jyväskylän seurakunta vastaa sairaalasielunhoidosta seurakuntien puolesta tehtyjen sopimusten mukaisesti, ja Jyväskylä laskuttaa palvelusta sopimuse seurakuntia. Sairaalapastorien tehtäviin kuuluvat mm. henkilökohtaiset keskustelut, rukoushetket, hartaudet ja ehtoolliset. Lisäksi sairaalapappi suorittaa jonkin verran vainajien siunaamisia sairaalan kappelissa.

Sielunhoito (255)

Sielunhoidon tehtävänä on sellaisten kohtaamisten järjestäminen, joilla on erityinen sielunhoidollinen luonne, mm. sururyhmätoiminta, kriisiryhmät, kahdenkeskiset luottamukselliset keskustelut.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Varataan tarpeeksi aikaa sie-lunhoito keskusteluihin ja tunniste-taan se tärkeänä osana työtä.	Kokemus aikaraamin riittävydestä.	

Lähetys (260)

Kirkon ja seurakunnan tehtävänä on viedä evankeliumia eteenpäin ympäri maailmaa eli tehdä lähetystyötä.

Seurakunnalla on Lähetystyön palvelusopimus Suomen Lähetysseuran kanssa, sopimuksen arvo on 13.240 €/vuosi. Tämä katetaan verovaroista. Piispainkokous suositteli, että seurakunnat käyttäisi verovaroista 3 % lähetystyöhön, Hankasalmella tämä osuus olisi noin 30.000 €.

Vapaaehtoisista varoista (kirpputori) tuetaan lähetystyötä noin 11.000 € vuosittain.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
Lähetyskasvatuksen kehittäminen	Toiminta yhdessä työalojen ja yhteiskumppanien kanssa, toiminnan määrä ja sisältö.	
1. Vähintään yhden lähetystyöntekijän vierailu vuosittain	Onko vierailu toteutunut	

Kansainvälinen diakonia ja muu kansainvälinen toiminta (270)

Ulkomaille kohdistuva ystävyysseurakunta ja diakoniatoimintaa. Ystävyysseurakuntamme on Häädemeesten seurakunta Virossa.

Keskeiset painopisteet suunnittelukaudella:

Yhteyden pitäminen Häädemeesten seurakuntaan ja avustaminen mm. myyjäistulojen kautta. Seurakuntavierailu Häädemeestessä vuonna 2025.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Vierailut puolin tai toisin	Toteutuneet vierailut.	

Muu seurakuntatyö (290)

Tälle työalalle kirjataan seurakunnan kirpputorin toiminta. Kirpputoritoimintaa pyritetään vapaaehtoisvoimin. Toiminnasta vastaa lähetys sihteeri. Kirpputorin tuotto jaetaan kokonaisuudessaan eri lähetysjärjestöille.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
1. Rekrytoidaan uusia vapaaehtoisia	Rekrytoinnin onnistuminen	
2. Virkistys/koulutuspäivän järjestäminen	Onko järjestetty	

Pitopalvelu

Pitopalvelu järjestää ulkopuolisten tilaamia tarjoiluja, mm. muistotilaisuuksia.

1.3 Hautaustoimi (pl 4)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	40 655,14	37 000,00	38 000,00	38 000,00	38 000,00
Korvaukset	2 200,01				
Myyntituotot	525,00				
Maksutuotot	32 360,00	32 500,00	33 500,00	33 500,00	33 500,00
Tuet ja avustukset	1 070,13				
Muut toimintatuotot	4 500,00	4 500,00	4 500,00	4 500,00	4 500,00
Toimintakulut	-129 684,27	-153 511,00	-117 202,00	-111 174,00	-111 674,00
Henkilöstökulut	-81 066,98	-105 736,00	-79 012,00	-79 584,00	-80 084,00
Palkat ja palkkiot	-65 874,33	-85 600,00	-63 500,00	-64 000,00	-64 500,00
Henkilösivukulut	-15 192,65	-20 136,00	-15 512,00	-15 584,00	-15 584,00
Palvelujen ostot	-15 838,16	-27 990,00	-19 110,00	-14 610,00	-14 610,00
Vuokrakulut	-393,36	-600,00	-600,00	-600,00	-600,00
Aineet ja tarvikkeet	-30 595,37	-18 400,00	-17 600,00	-15 500,00	-15 500,00
Ostot tilikauden aikana	-30 595,37	-18 400,00	-17 600,00	-15 500,00	-15 500,00
Muut toimintakulut	-1 790,40	-785,00	-880,00	-880,00	-880,00
TOIMINTAKATE	-89 029,13	-116 511,00	-79 202,00	-73 174,00	-73 674,00
VUOSIKATE	-89 029,13	-116 511,00	-79 202,00	-73 174,00	-73 674,00
Poistot ja arvonalentumiset	-13 750,04	-10 078,00	-10 079,00	-10 079,00	-8 971,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 750,04	-10 078,00	-10 079,00	-10 079,00	-8 971,00
TILIKAUDEN TULOS	-102 779,17	-126 589,00	-89 281,00	-83 253,00	-82 645,00
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	5 773,39	5 773,00	5 773,00	5 773,00	5 773,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-97 005,78	-120 816,00	-83 508,00	-77 480,00	-76 872,00

Hautaustoimi on seurakunnalle annettu yhteiskunnallinen tehtävä, jonka hoitamiseksi se saa valtionrahoitusta valtiolta. Hautaustoimen kulut katetaan valtionrahoituksella ja hautauksesta perittävillä maksuilla (80/20).

Hautausmaahallinto (401)

Tehtäväalueelle kirjataan hautaustoimeen liittyvän luottamushenkilöhallinnon ja mahdollisen hautaustoimiston kulut sekä mahdolliset erillisten toimeksiantojen maksutuotot.

Tehtäväalueen nettokustannukset vyörytetään hautaustoimen tehtäväalueille 403-407.

Hautausmaiden ylläpito (403)

Tehtäväalueelle kirjataan hautausmaiden maa-alueiden ja rakenteiden, hautausmaan ylläpitoa palvelevien tilojen ja rakennusten sekä hautausmaiden yleishoitoon käytettävien koneiden ja kaluston kulut ja hautausmaan ylläpitoon kohdistuvat henkilöstömenot.

Tehtäväalueen tuottoja ovat hautapaikkojen luovuttamisesta ja hautojen hallinta-aikojen pidentämisestä perittävät maksut. Tuottoja voivat olla myös hautamuistomerkkien oikaisusta saatavat tuotot.

Hautaaminen (404)

Tehtäväalueelle kirjataan vainajan ruumiin tai tuhkan hautaamisesta sekä tuhkan muusta hautaustavasta aiheutuvat henkilöstömenot sekä hautaamiseen käytettävien koneiden ja niiden säilytys- ja huoltotilojen kulut.

Tehtäväalueen hautaaminen tuottoja ovat haudan avaamisesta, peittämisestä ja peruskunnostuksesta sekä vainajan muusta hautaustavasta perittävät maksut ja mahdolliset hautamuistomerkkien siirrosta perittävät maksut.

Vainajasäilytys (406)

Tehtäväalueelle kirjataan vainajien säilytystilojen ja kylmälaitteiden kulut, vainajasäilytykseen ja -näyttöihin liittyvät henkilöstömenot sekä vainajasäilytyksen maksutuotot.

1.4 Kiinteistötoimi (pl 5)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	171 319,74	133 720,00	103 870,00	88 870,00	93 870,00
Myyntituotot	21 372,92	30 700,00			
Vuokratuotot	13 218,05	14 020,00	13 870,00	13 870,00	13 870,00
Metsätalouden tuotot	136 728,77	80 000,00	90 000,00	75 000,00	80 000,00
Tuet ja avustukset		9 000,00			
Toimintakulut	-280 163,41	-298 237,00	-275 131,00	-262 509,00	-262 509,00
Henkilöstökulut	-63 823,31	-53 737,00	-53 791,00	-45 069,00	-45 069,00
Palkat ja palkkiot	-52 724,34	-42 700,00	-43 500,00	-36 500,00	-36 500,00
Henkilösivukulut	-11 098,97	-11 037,00	-10 291,00	-8 569,00	-8 569,00
Palvelujen ostot	-64 817,64	-99 270,00	-68 885,00	-65 885,00	-65 885,00
Investointi	0,00				
Vuokratulut	-12 101,61	-13 800,00	-11 910,00	-11 910,00	-11 910,00
Aineet ja tarvikkeet	-118 089,22	-108 940,00	-117 365,00	-116 465,00	-116 465,00
Ostot tilikauden aikana	-118 089,22	-108 940,00	-117 365,00	-116 465,00	-116 465,00
Muut toimintakulut	-21 331,63	-22 490,00	-23 180,00	-23 180,00	-23 180,00
TOIMINTAKATE	-108 843,67	-164 517,00	-171 261,00	-173 639,00	-168 639,00
VUOSIKATE	-108 843,67	-164 517,00	-171 261,00	-173 639,00	-168 639,00
Poistot ja arvonalentumiset	-118 678,17	-119 988,00	-120 584,00	-118 534,00	-118 534,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-118 678,17	-119 988,00	-120 584,00	-118 534,00	-118 534,00
TILIKAUDEN TULOS	-227 521,84	-284 505,00	-291 845,00	-292 173,00	-287 173,00
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	57 398,36	57 398,00	57 397,00	57 397,00	57 397,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-170 123,48	-227 107,00	-234 448,00	-234 776,00	-229 776,00

Kiinteistötoimi huolehtii seurakunnan kiinteän omaisuuden hoidosta mahdollisimman hyvin ja korjaustarpeisiin reagoiden.

Kiinteistötoimen tehtävänä on tukea seurakunnallista toimintaa ylläpitämällä ja korjaamalla seurakunnan omistamia rakennuksia ja muuta kiinteää omaisuutta.

Vuonna 2021 kirkkovaltuusto on tehnyt päätöksen luopua leirikeskus Hännilästä, Aseman seurakuntakodista, Niemisjärven seurakuntakodista ja virastokeskuksesta.

Kirkot (502)

Tähän kirjataan kirkkojärjestyksen 3 luvun 52 §:n mukaisesti kirkkojen tuotot ja kulut.

Kirkkolain mukaan seurakunnalla tulee olla kirkko. Kirkon käytöstä on määräykset kirkkolainsäädännössä. Jumalanpalvelukset pidetään kirkossa päänsääntöisesti huhti – joulukuun aikana.

Kirkossa järjestetään myös kirkollisia toimituksia sekä seurakunnan toimintaan läheisesti liittyvää muuta toimintaa. Myös ulkopuolisten tahojen järjestämää toimintaa pidetään kirkossa, mm. konsertit.

Kirkon kuntokartoitus on aloitettu vuonna 2023, tarkoituksena on selvittää tulevien vuosien investoinnit.

Kirkko on suojeltu kirkkolain nojalla.

Kirkossa on sähkölämmitys.

Siunauskappeli

Siunauskappeli sijaitsee Lepolan hautausmaalla. Lähes kaikki siunaukset suoritetaan joko kappelissa tai haudalla. Vuonna 2023 kappeliin on asennettu sadevesijärjestelmä investointisuunnitelman mukaisesti. Rännit ja syöksytorvet tulee maalata vuonna 2026, viimeistään samassa yhteydessä tulee suorittaa katon kunnostus.

Siunauskappelissa on sähkölämmitys.

Kirkonkylän seurakuntatalo

Kirkonkylän seurakuntatalolla on monenlaista toimintaa:

- pääjumalanpalvelukset silloin, kun kirkko on suljettu
- päivä- ja perhekerhot sekä puuhamusiikkikerhot nuorten puuhapäivät, isostoiminta, kuorojen harjoitukset
- muistotilaisuuksia sekä muita ulkopuolisten tahojen järjestämää toimintaa
- käyttöaste on hyvä

Seurakuntatalon lämmitysmuoto on kaukolämpö.

Niemisjärven seurakuntakoti

Seurakunnalla ei ole juurikaan toimintaa Niemisjärvellä. Ulkopuoliset toimijat järjestävät muutamia tapahtumia. Yläkerrassa on asunto, joka on vuokrattuna. Kiinteistöstä on päätetty luopua vuonna 2021.

Kiinteistössä on sähkölämmitys ja 2 ilmalämpöpumppua.

Aseman seurakuntakoti

Aseman seurakuntakoti sijaitsee As Oy Hankasalmen Seurala nimisessä asunto-osakeyhtiössä, ja on kooltaan 197 m².

Aseman seurakuntakoti on ollut myynnissä syksystä 2023 alkaen.

Seurakunnalla ei ole juurikaan omaa toimintaa tiloissa, mutta joitakin ulkopuolisten järjestämiä tilaisuuksia on pidetty.

Taloyhtiössä on kaukolämpö.

Leirikeskus Hännilä

Leirikeskuksessa ei ole ollut toimintaa vuodesta 2021 alkaen. Leirikeskuksesta on päätetty luopua vuonna 2021.

Virastokeskus

Virastokeskuksessa sijaitsee kirkkoherranvirasto, taloustoimisto, diakonin sekä pappien työhuoneet. Lisäksi siellä on mm. arkistotilat.

Kiinteistöstä on päätetty luopua, mutta ensin pitää löytää työntekijöille korvaavat työtilat.

Virastokeskuksessa on kaukolämpö.

Metsätalous

Seurakunnalla on metsätalousmaata noin 280 ha. Metsätaloussuunnitelma on voimassa vuosille 2018 – 2027, suunnitelmaa on noudatettu. Metsätalouden tulo kuluu lähes kokonaisuudessaan käyttötalousosaan eikä siitä jää käytettäväksi investointeihin juuri lainkaan.

Helena Valkosen testamenttirahastolla on myös metsää noin 100 ha, josta on oma metsätaloussuunnitelma.

1.5. Rahoitustoimi

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kirkollisverotulot	958 923,28	988 000,00	1 000 000,00	990 000,00	990 000,00
Valtionrahoitus	94 941,00	93 000,00	110 793,00	110 500,00	110 500,00
Verotuskulut	-12 024,58	-13 000,00	-12 247,00	-12 500,00	-12 500,00
Kirkon rahastomaksut	-71 286,00	-72 155,00	-80 000,00	-80 000,00	-80 000,00
Toiminta-avustukset	4 336,00	6 265,00			
Rahoitustuotot ja -kulut	59 949,52	16 630,00	17 100,00	17 100,00	17 100,00
Korkotuotot	12 419,58	16 500,00	17 000,00	17 000,00	17 000,00
Muut rahoitustuotot	127,60	130,00	100,00	100,00	100,00
Sisäiset korkotuotot	47 437,99				
Korkokulut	-35,65				
VUOSIKATE	1 034 839,22	1 018 740,00	1 035 646,00	1 025 100,00	1 025 100,00
Sisäiset vyörytyserät	83 310,58				
Erilliskirjanpitoa hoidetut rahastot	0,00				
Tuotot	65 591,37				
Kulut	-56 689,80				
Siirrot rahastosta/rahastoon	-8 901,57				
TILIKAUDEN TULOS	1 118 149,80	1 018 740,00	1 035 646,00	1 025 100,00	1 025 100,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 118 149,80	1 018 740,00	1 035 646,00	1 025 100,00	1 025 100,00

Rahoitustoimi pitää sisällään kirkollisverotulo, valtionrahoituksen, korko ja osinkotuotot sekä menoina kirkon rahastomaksut ja verotuskulut.

Testamenttirahastot

Maria ja Juhani Jaatisen testamenttirahasto

Seurakunnalla on Maria ja Juhani Jaatisen testamenttirahasto, jolla on omat säännöt. Sääntöjen mukaan rahaston varoista käytetään 15.000 € vuosittain diakonia-avustuksiin. Rahastolla ei ole muuta omaisuutta kuin on pankkitilillä olevat varat.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	15 134,90	15 030,00	15 200,00	15 200,00	15 200,00
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	15 134,90	15 030,00	15 200,00	15 200,00	15 200,00
Toimintakulut	-15 134,90	-15 030,00	-15 200,00	-15 200,00	-15 200,00
Palvelujen ostot	-39,90	-30,00	-200,00	-200,00	-200,00
Annetut avustukset		-15 000,00	-15 000,00	-15 000,00	-15 000,00
Muut toimintakulut	-15 095,00				
TOIMINTAKATE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
VUOSIKATE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Helena Valkosen testamenttirahasto

Seurakunta sai vuonna 2023 huomattavan testamentin. Testamentista perustettiin oma rahasto, Helena Valkosen testamenttirahasto ja sille laadittiin omat säännöt.

Testamentin mukaan lahjoitettua omaisuutta tulee käyttää diakoniatyöhön, hankasalmelaisten vanhusten ja vammaisten hyväksi. Rahastosta on tarkoitus kattaa vuonna 2025 diakonin henkilöstökuluista puolet. Lisäksi talousarvioon varataan 20.000 euroa käytettäväksi vammaisille ja vanhuksille erilaisia tarpeita/toimintaa varten, mikä voi olla esim. virkistystoimintaa joko seurakunnan itse järjestämänä tai yhteistyötahojen järjestämää toimintaa. Tarkemmin 20.000 euron kohdentamisesta päättää kirkkoneuvosto vuonna 2025.

Rahasto käsittää kaksi kiinteistöä, joissa on metsämaata n. 100 ha. Toisella kiinteistöllä on myös omakotitalo piharakennuksineen. Omakotitalo ja piharakennukset on laitettu myyntiin noin 3 ha:n määrälana.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
--	---------	---------	---------	---------	---------

Toimintatuotot	11 127,99	74 677,00	70 495,00	62 468,00	62 468,00
Metsätalouden tuotot		20 000,00	80 000,00	80 000,00	80 000,00
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusva- rat	7 653,18	54 677,00	-9 505,00	-17 532,00	-17 532,00
Muut toimintatuotot	3 474,81				
Toimintakulut	-12 511,05	-74 677,00	-71 995,00	-63 968,00	-63 968,00
Henkilöstökulut		-25 947,00	-31 108,00	-31 108,00	-31 108,00
Palvelujen ostot	-8 372,22	-17 250,00	-19 077,00	-11 050,00	-11 050,00
Aineet ja tarvikkeet	-3 751,70	-6 150,00	-1 400,00	-1 400,00	-1 400,00
Annetut avustukset		-25 070,00	-20 000,00	-20 000,00	-20 000,00
Muut toimintakulut	-387,13	-260,00	-410,00	-410,00	-410,00
TOIMINTAKATE	-1 383,06	0,00	-1 500,00	-1 500,00	-1 500,00
Rahoitustuotot ja -kulut	1 383,06		1 500,00	1 500,00	1 500,00
Korkotuotot	1 383,06		1 500,00	1 500,00	1 500,00
VUOSIKATE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Sekä Jaatisen rahaston että Valkosen rahaston käyttötalousmenot ovat mukana seurakunnan talousarviossa, mutta tuloista ja menoista koostuva summa kirjataan erityiskatteisten rahastojen nettokulujen siirtona kirjanpitoon, joten rahaston vaikutus seurakunnan käyttötalousosaan on 0 €.

III Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosasta nähdään koko seurakunnan tulos.

Tuloslaskelmaosa osoittaa seurakunnan tulorahoituksen riittävyyden toiminnan menoihin, korko- ja muihin rahoitusmenoihin, pitkävaikutteisten omaisuuserien hankintamenojen jaksottamisesta aiheutuviin poistoihin ja arvonalentumisiin.

Talousarvio on laadittu 9.634 euroa ylijäämäiseksi. Talousarvion 2025 toimintatulojen ja -menojen erotuksena muodostuva toimintakate on -960.019 € euroa. Vuoden 2023 tilinpäätökseen nähden toimintakate eli toiminnan nettomenot kasvavat 15.230,75 euroa.

Käyttötalousosa

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot (ulkoiset)	303 972,39	318 397,00	305 185,00	282 158,00	290 158,00
Korvaukset	2 200,01				
Myyntituotot	24 721,92	37 500,00	34 000,00	34 000,00	37 000,00
Maksutuotot	66 862,25	64 600,00	65 000,00	65 000,00	65 000,00
Vuokratuotot	13 218,05	14 020,00	13 870,00	13 870,00	13 870,00
Metsätalouden tuotot	136 728,77	100 000,00	170 000,00	155 000,00	160 000,00
Kolehdit, keräykset ja lahjoitus- varat	25 839,63	70 177,00	6 215,00	-1 812,00	-1 812,00
Tuet ja avustukset	3 926,61	11 600,00	2 600,00	2 600,00	2 600,00
Muut toimintatuotot	30 475,15	20 500,00	13 500,00	13 500,00	13 500,00
Toimintakulut (ulkoiset)	-1 248 760,64	-1 268 049,00	-1 265 204,00	-1 236 034,00	-1 236 808,00
Henkilöstökulut	-665 036,33	-665 030,00	-699 947,00	-695 214,00	-695 988,00
Palkat ja palkkiot	-541 644,08	-544 200,00	-567 700,00	-559 000,00	-559 700,00
Henkilösivukulut	-126 787,99	-120 830,00	-132 247,00	-136 214,00	-136 288,00
Henkilökulujen oikaisuerät	3 395,74				
Palvelujen ostot	-263 686,46	-301 499,00	-265 527,00	-245 160,00	-245 160,00
Investointi	0,00				
Vuokrakulut	-28 112,48	-29 700,00	-27 260,00	-27 260,00	-27 260,00
Aineet ja tarvikkeet	-205 539,33	-170 240,00	-178 835,00	-174 765,00	-174 765,00
Ostot tilikauden aikana	-205 539,33	-170 240,00	-178 835,00	-174 765,00	-174 765,00
Annetut avustukset	-41 345,02	-69 645,00	-64 865,00	-64 865,00	-64 865,00
Muut toimintakulut	-45 041,02	-31 935,00	-28 770,00	-28 770,00	-28 770,00
Toimintakate 1	-944 788,25	-949 652,00	-960 019,00	-953 876,00	-946 650,00
Toimintatuotot (sisäiset)	303 998,53				
Sisäiset tuotot	303 998,53				
Toimintakulut (sisäiset)	-303 998,53				
Sisäiset vuokrakulut	-303 998,53				
Toimintakate 2	-944 788,25	-949 652,00	-960 019,00	-953 876,00	-946 650,00
Poistot ja arvonalentumiset	-132 428,21	-130 066,00	-130 663,00	-128 613,00	-127 505,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-132 428,21	-130 066,00	-130 663,00	-128 613,00	-127 505,00
Laskennalliset erät	-130 748,57				
Sisäiset korkokulut	-47 437,99				
Sisäiset vyörytys-erät	-83 310,58				
Työalake (ulkoiset ja sisäiset)	-1 207 965,03	-1 079 718,00	-1 090 682,00	-1 082 489,00	-1 074 155,00

Virallinen tuloslaskelma

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	303 972,39	318 397,00	305 185,00	282 158,00	290 158,00
Korvaukset	2 200,01				
Myyntituotot	24 721,92	37 500,00	34 000,00	34 000,00	37 000,00
Maksutuotot	66 862,25	64 600,00	65 000,00	65 000,00	65 000,00
Vuokratuotot	13 218,05	14 020,00	13 870,00	13 870,00	13 870,00
Metsätalouden tuotot	136 728,77	100 000,00	170 000,00	155 000,00	160 000,00
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	25 839,63	70 177,00	6 215,00	-1 812,00	-1 812,00
Tuet ja avustukset	3 926,61	11 600,00	2 600,00	2 600,00	2 600,00
Muut toimintatuotot	30 475,15	20 500,00	13 500,00	13 500,00	13 500,00
Toimintakulut	-1 248 760,64	-1 268 049,00	-1 265 204,00	-1 236 034,00	-1 236 808,00
Henkilöstökulut	-665 036,33	-665 030,00	-699 947,00	-695 214,00	-695 988,00
Palkat ja palkkiot	-541 644,08	-544 200,00	-567 700,00	-559 000,00	-559 700,00
Henkilösivukulut	-126 787,99	-120 830,00	-132 247,00	-136 214,00	-136 288,00
Henkilökulujen oikaisuerät	3 395,74				
Palvelujen ostot	-263 686,46	-301 499,00	-265 527,00	-245 160,00	-245 160,00
Vuokratulut	-28 112,48	-29 700,00	-27 260,00	-27 260,00	-27 260,00
Aineet ja tarvikkeet	-205 539,33	-170 240,00	-178 835,00	-174 765,00	-174 765,00
Annetut avustukset	-41 345,02	-69 645,00	-64 865,00	-64 865,00	-64 865,00
Muut toimintakulut	-45 041,02	-31 935,00	-28 770,00	-28 770,00	-28 770,00
TOIMINTAKATE	-944 788,25	-949 652,00	-960 019,00	-953 876,00	-946 650,00
Kirkollisverotulot	958 923,28	988 000,00	1 000 000,00	990 000,00	990 000,00
Valtionrahoitus	94 941,00	93 000,00	110 793,00	110 500,00	110 500,00
Verotuskulut	-12 024,58	-13 000,00	-12 247,00	-12 500,00	-12 500,00
Kirkon rahastomaksut	-71 286,00	-72 155,00	-80 000,00	-80 000,00	-80 000,00
Toiminta-avustukset	4 336,00	6 265,00			
Rahoitustuotot ja -kulut	13 894,59	16 630,00	18 600,00	18 600,00	18 600,00
Korkotuotot	13 802,64	16 500,00	18 500,00	18 500,00	18 500,00
Muut rahoitustuotot	127,60	130,00	100,00	100,00	100,00
Korkokulut	-35,65				
VUOSIKATE	43 996,04	69 088,00	77 127,00	72 724,00	79 950,00
Poistot ja arvonalentumiset	-132 428,21	-130 066,00	-130 663,00	-128 613,00	-127 505,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-132 428,21	-130 066,00	-130 663,00	-128 613,00	-127 505,00
Erilliskirjanpituon hoidetut rahastot	0,00				
Tuotot	65 591,37				
Kulut	-56 689,80				
Siirrot rahastosta/rahastoon	-8 901,57				
TILIKAUDEN TULOS	-88 432,17	-60 978,00	-53 536,00	-55 889,00	-47 555,00
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys	63 171,75	63 171,00	63 170,00	63 170,00	63 170,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-25 260,42	2 193,00	9 634,00	7 281,00	15 615,00

IV Investointiosa

Investointiosa sisältää määrärahat ja tuloarviot taseen pysyviin vastaaviin aktivoitaville seurakuntatalouden investointihankkeille tai hankeryhmille. Investointiosa sisältää myös määrärahat pysyviin vastaaviin aktivoitavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoihin sekä seurakunnan toiminnan mahdollistamiseksi hankittavien sijoitusten hankintamenoihin.

Talousarviota laadittaessa vuodelle 2025 ei investoinneista ole päätöksiä.

V Rahoitusosa

Talousarvion rahoitusosa osoittaa, miten suunniteltu toiminta vaikuttaa seurakuntatalouden rahavaroihin ja erityisesti maksuvalmiuteen. Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta kertoo miten vuosikate ja muu tulorahoitus riittää investointimenojen kattamiseen.

	Tilinpäätös 2023	Kuluvan vuoden TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Tulorahoitus	-43 996	-69 088	-77 127	-72 724	-79 950
Vuosikate	-43 996	-69 088	-77 127	-72 724	-79 950
Investoinnit	19 089				
Investointimenot	19 089				
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-24 907	-69 088	-77 127	-72 724	-79 950
Muut maksuvalmiuden muutokset	-6 248				
Toimeksiantojen varojen muutokset	832 965				
Toimeksiantojen pääomien muutokset	-827 411				
Lyhytaikaisten saamisten muutos	10 528				
Korottomien lyhytaikaisten vieraan pääoman muutokset	-22 331				
Muut muutokset					
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-6 248				
Rahavarojen muutos	-31 155	-69 088	-77 127	-72 724	-79 950
Rahavarojen muutos (tase)	-31 155				
Osakkeiden ja osuuksien muutos	-1 471				
Muiden arvopaperien muutos					
Rahojen ja pankkisaamisten muutos	-29 684				

VI Hautainhoitorahasto

Seurakunta hoitaa hautainhoitorahaston (oma segmentti) kautta sopimuksen tehneiden asiakkaiden puolesta omaisten hautoja. Sopimuksia tehdään 5 vuodelle, tai vuosi kerrallaan. 5-vuoden sopimukset tehdään kirjallisina ja yhden vuoden sopimus on ns. tarjouslasku ja laskun maksettua hauta otetaan hoitoon. Hautojen hoitokausi on touko – syyskuu, säästä riippuen. Kesäkukkien istutus alkaa kesäkuun 10.n päivän tienoilla.

Rahaston kautta palkataan touko – syyskuun ajaksi 4 – 5 henkilöä, eri mittaisiksi ajoiksi.

Hoidettavia hautoja on noin 550 ja kesäkukkia istutetaan noin 1400 kpl.

Hautainhoitorahasto tuloslaskelma

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	65 591,37	54 000,00	57 000,00	57 000,00	57 000,00
Korvaukset	0,00				
Maksutuotot	62 498,80	54 000,00	57 000,00	57 000,00	57 000,00
Tuet ja avustukset	3 092,57				
Toimintakulut	-56 689,80	-56 220,00	-57 010,00	-57 010,00	-57 010,00
Henkilöstökulut	-37 533,17	-34 620,00	-41 110,00	-41 110,00	-41 110,00
Palkat ja palkkiot	-29 767,05	-28 000,00	-33 000,00	-33 000,00	-33 000,00
Henkilösivukulut	-7 766,12	-6 620,00	-8 110,00	-8 110,00	-8 110,00
Palvelujen ostot	-8 057,28	-7 300,00	-4 300,00	-4 300,00	-4 300,00
Vuokrakulut	-4 500,00	-4 500,00	-4 500,00	-4 500,00	-4 500,00
Aineet ja tarvikkeet	-6 599,35	-9 800,00	-7 100,00	-7 100,00	-7 100,00
Ostot tilikauden aikana	-6 599,35	-9 800,00	-7 100,00	-7 100,00	-7 100,00
TOIMINTAKATE	8 901,57	-2 220,00	-10,00	-10,00	-10,00
VUOSIKATE	8 901,57	-2 220,00	-10,00	-10,00	-10,00
TILIKAUDEN TULOS	8 901,57	-2 220,00	-10,00	-10,00	-10,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 901,57	-2 220,00	-10,00	-10,00	-10,00

Rahoituslaskelma hautainhoitorahasto

	Tilinpäätös 2023	Kuluvan vuoden TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Tulorahoitus	-8 902	2 220	10	10	10
Vuosikate	-8 902	2 220	10	10	10
Satunnaiset erät					
Investoinnit					
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-8 902	2 220	10	10	10
Antolainauksen muutokset					
Lainakannan muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-20 909				
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-1 337				
Korottomien pitkäaikaisten vieraan pääoman muutokset	-1 886				
Korottomien lyhytaikaisten vieraan pääoman muutokset	-17 686				
Muut muutokset					
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-20 909				
Rahavarojen muutos	-29 811	2 220	10	10	10
Rahavarojen muutos (tase)	-29 811				
Rahojen ja pankkisaamisten muutos	-29 811				